

ІВАН НАДДНІСТРОВИЙ

СЕРЕД
СТОЛІТТЯ
ПОЕЗІЇ

~~~~~
ЗАЛЬЦБУРГ 1949

ІВАН НАДНІСТРОВИЙ

СЕРЕД СТОЛІТТЯ
ПОЕЗІЇ

diasporiana.org.ua

ЗАЛЬЦБУРГ 1949

ЧИТАЧАМ

ДОБА БУРХЛИВА... ЛУЧИТЬ З ОХОТИ
МАНЯТЬ СИРВЕНТИ ІХ ЖИРАНДОЛЬ...
НЕМА ЗУХВАЛЛЯ ДОН-КІХОТИ,
ДАРМА Й СТРАХІТТЯ АТА-ТРОЛЬ.
ЧИТАЧУ МИЛИЙ, ХОЧ НЕ СУДИ!
Я НЕ ТИРТЕЙ ПІСНІ СПВАТИ,
З ЖИТТЯ-ПРИГОДИ НЕ ГУДИ —
СОТУЖНІ МАНДРИ І ВИТРАТИ.
ЛЕКСИКОН ПРЯМИЙ: НЕ БУВШИ В РИМІ
СВІЖА ПОЕЗІЯ ТРАДИЦІЙ ПОВНА,
НОСИВСЬ З ПОРИВОМ, МІРЯВ У КРИМІ
БЕЗ ПАСІЙ З ЗОВНІ... СТРОФА ПРОМОВНА...

Тираж 1000 примірників

Друкарня В-ва „Нові Дні“, Зальцбург-Лексенфельд

ПРОЯВ

ЖОВТЕНЬ

Коханець смутку... Чи скажу краще?
Сумне мистецтво сунеш для милих,
Красу калькуєш у межі, старче,
Всі скарби літа зливаєш в келих.

Твої партнери високо служать...
Жовкне природа, зелень у ростіч.
Теплінь, мов чадо, в цьому затужить,
Хмар черги стали плечами опліч.

Згуки клярнетів з росту не кличуть.
Потний контрабас вірш аплодує,
Осінь плішами. Реклями ричуть,
Пахи мандрогір із-за гір дує.

Гуд неслухняний бува двохзначний.
Нервово рветься в варстаті мрій,
Провид сон літа, апетит смачний,
Шерванси зим — куючих дій.

Облудом птиця з рідного краю...
Сум таємничо полям-лісам,
Сотужність сонна розквіту маю.
Проїшлому низько хилиюся сам.
15. 10. 1948

ЛИСТОПАДОВІ ХВИЛІ

Прощальні дні... Рік слізки плаче;
День вкоротивсь, не виспиш ночі,
Вітер бушує — голову клаче,
Діє листопад, що сам собі хоче.

До рук зібрав він ключі року,
Нудно марудно, невесело мені
Сердито стукає: маєш мороку...
Блудять зірничі, ночі темні.

Навздогін хмара хмару догонить,
Атмосферна скарбниця сміється.
Вечірні виблиски зірниць ані тронуть,
Зустріч з холодом — мені здається.

Ти роздяг й осмішив дерева,
Дістав права на широких полях,
Заслонив zenit zigzagom марева
Слоґою напоїв усіх капилляр.

Ти без сумління катуєш і мочиш:
Вже голий без листя горіх,
Сердитий друже, до смерти не змучиш!
В поперек силу з за літа зберіг.

Ти дзеркало злидності року
З вісьми літер твоє звучне наме,
Тільки в твою погоду кохатъ чернооку,
А грудень чудовить вже інші гами.
15. 11. 1947

НА ПОРОЗІ ЖНИВ

Соборність збіж і жнив кличі...
Штурмом люблюсь в полях хлібів,
Бджілок активність у гречці на віче,
Рожеві квіти, поплутання бобів.

Струнка готовність зустріти край...
Емаль пшениці... скидай кашкет!
Петро з Павлом відкриє рай;
Уста з утіхою господарю букет.

Дозорий дзвін в нетліннім полі,
Де тінь лягає, спинили небеса,
Зорями в полі, у білому поволі
Рядами коши, у золоті краса.

Як пісню строчить весел напів..
Славлячи дім обновиць чудеса,
Пусти поля сумуючи без слів —
Счорнілу стернь укрив ніч. Роса.

1. 7. 1948

ЗАМОРСЬКА СІЧ

Вступилась кривда правді на користь,
Мов гори стерто, як стіл рівнина...
Що хворував Богун на хворість —
Кличуть до Січі, підійшла днина.

Без статископу в Січ не беруть.
Щоб розпізнав в Оттаві люди,
Пробують вуха, віі деруть, —
Не сміє бути в очах полуди.

Першим вступились за рів Дніпра,
Свій заповіт в Дунаю не втопили.
Хрести в Карпатах ставили з утра
Мов з немовлят усе з нас кпили.

Жорстокий, неблаганний, а зорий світ...
Історію писали ми на колінах,
Пушляхи гоїні, а маршиї квіт.
Стовбурі рідні там на руїнах...

Ми не ясири, як колись,
Затиш в заморськїм краю для нас...
Грудь-багатир і серця відновились
Там мужні душі скують для нас.

Наш запобіжник „Новий Шлях“,
Який гуртує й гартує крицю...
З хвороби губи зціпив Аллах
Злидні опушено на дно в мидвицю.

Знову кидайте оті Монбляни...
Засісти в новім Соломона лоні,
Почути ярих столиць фортен'яно
Свіже Онтаріо — не богданівські коні!
12. 8. 1948

СЕРЕД ТРАВНЯ

Лад травня кольорих тонацій-принад,
Як писанка краситься світ,
Чарівне моргання бруньок по підряд,
Соцілчана гра розгойдує цвіт.

Дитинний той світ, що стелить едем,
Зелена веранда і смерек алея,
Ті кльомби із квітом пульсууючих вен,
В рожевім блакиті стоїть он килея.

А простір, як вабить, мов прозоре скло
І ходором ходять гілки від тих птах...
В шумливих гаєх свівом залило
Мережею стяг марші тих комах.

Дощами вже змило он той зими бруд.
Зарилося в землю те зерно макове,
Стандаргні он скиби уразнює труд,
Дріжджові бурління — травневі обнови.

Не ремствує твар за стайлом зими
В розгулах пустує і знає урок...
Краси набирають лісєві клени:
Не смієш просвати, лишитись на крок.
17. 4. 1948

ЯГІДКА

Подих приліття... Соки в коріння,
До роду прагне низька черемха,
Ляльками лісу різне творіння —
З підніж рослини бачиш нагерха.

Куші плекають цвіти кохані,
Вбирають дні соромні ночі,
Жвавість в погоні: чим раньш надранні!
Сватань чекає, протерла очі.

Не сон, а тягне та юнь дівоча
Налита ягідка вином...
Не дай загинуть, бери охоче!
Дні утікаючі колять терном.

Пташки сусіди сміхоту ронять:
Довбають боки сиротам лісу.
Безгамні крики нас не боронять,
Зірви, братику, зірви, сестричко Анісю!
1. 7. 1948

КВІТНЕВІ РАНКИ

Поля чекають приходу нас...
В цілині степів заспаний не ржавів,
Долини стелить туман, як газ,
Розсміяний май пахотою віє.

Тихо дзвоном весни, як посьвет кличе
Гучні цсальми лісів-садів,
В гаях птахи зібрались на віче,
Просить вдягти фея полів.

Зиму страждань затопчено в твань,
Розори плуга, розчоси борони,
До сходу, всходи рожевіють як грань,
На лиці землі поема сторони.

До неба прагне оживлення творінь,
Розрідла важка стовпчаста ртуть,
Віки століть сивястих поколінь...
Доволі живив, тягнуть у путь.

Всі до розмножень: амеби-кокки!
Солодь, терпкість та гірч на віки...
Не стануть в поперек мороки
По світі носять розмножень ліки.

10. 5. 1948

КОЛОСИТЬСЯ

Весна струнка, живі вруна...
Жита лягають в глибокій борозні.
Пестить рілля, як та стіна,
Колишуть збіжжям вітри сквозні.

Озим ожила, стряхнула жаль.
Глибоким співом натяк про плід...
До зір бурлить колос мораль
Волога — нив велич, провід

Мов повінь грає, слід губить в далі,
Мрією йде в далеч — краї
Самітня праця серця жалі
Промінь жартує... квітнуть маї.

Видуми слів. Стежки шумливі...
Розліг у межах, сорочка в зорях...
В моїй душі цвіти бурхливі
Нічна роса не всидить в порах..

Блищиться лан, як скла намисто,
Дар колоситься... В полях хліба...
До рук вручає Матір Пречиста —
Надій порука. Одна люба

20. 5. 1948

ПІСЛЯ ДОЩУ

Засуха страх! Сувої хмар...
Озон в повітрі. Проміння кришталеві
В просторі пахне справжній дукар...
Красять рослини міжгір'я коралеві.

Вельбучність ясна, магнать волога...
Свіж у бескидах. Камінь парує. .
Незламний догмат, тверда розлога
Дари небесні. Нічка вірує.

Зелень покорчена напилась рос,
В саду зорянім друга весна...
Співи ожили чижів і кос
Без спрос ритуал розбудив сна.

Вдяглись у пурпур кришасті вінці.
Юність брениць, тече водою...
Он ростом тончить сокові кінці,
Не рве стосунку із лободою.

В унурій глибі десь шаруділо
В сумнім оточенні сухе зерно
Лімфи підлило, проріст обмило,
Вершками гонить у верх воно.

17. 4. 1948

ВЕЛИКІ ДНІ

Кличі любови у книгах етикеті.
Стогін сурми. Огонь погас.
Великі дні. Лунає час...
Гонорій стіл, у китицях букети.

Повно вулиць. Народу за штахетом —
Серця дзвонів колишуть криласний глас,
Бадьорі пієні чути від мас...
Світильник сяє: накривсь кашкетом.

Крізь стуку бур — стук у вікна...
В природі пульсує лімба зелена.
Свято зустріли. Несуть знамена
За щастя міряй чашу вина.

Шовк-килим, увінчання садів...
— Хліб білий: дар ранніх слідів —
В барві крашанка красить вінок.

Сум забирає світло видів,
У вікна з погордою собі сидів...
Вишневий цвіт — розпадистий медок.

6. 4. 1948

ПІД ОШКОЮ ЛИПНЯ

Щез тон таємний та сором немовляти
Васильки нюхав: співати захотілось.
Літа в поході шляхами на завзяття,
Липові шуми за вмерлих помолились.

Таких років мені не зустрічалось...
Скотина не реве: в якомусь супокою...
Мовчать і ті, що в мені закохались,
У розлогах свавіль і сліз напою.

Час з опоясу метеликом злітає,
Тікає юнь отих барвистих літ...
Подяка липню! Збіжжя дозріває
Встаючи із наркозу ширити плід.

18. 7. 1948

ВЕЧІРНІ ПРИНАДИ

Чари приваб. Рожеві подвір'я.
Сонце стомилось протягом днини.
Мружаться очі. Вже надвечір'я.
Баня золотиста блима церковни.

Огляди сонця... Яка ж солода!
Уперлось в небо лежа спиною,
Змітає тінь вагань погода
Кущі соснові в пламі синьому.

Ліс реп'яховий... Зелень аж темно.
Вже воскресають півночі роси...
Дівки до співу готові певно,
Чеше в заграві русява коси.

10. 5. 1948

МОЯ БЕСІДКА

В глибі гаю хрущі бриньчать,
Крають повітря їх швидкі рухи...
В мою бесідку шуми летять,
Ліхтар вечірки: світлячі мухи.

Бесідка — гарфа в убранні травня,
Архитектурний стиль різьби.
Сади-розлоги. Природа славна...
Співи пташок, ночі ходьби.

В тиші блукання нічний напій,
Вологи рос вбирають очі
Нестерпно жаги жде покій,
Ген-ген під вербами потік булькоче.

Сиджу в розвазі, дивлюсь у далі,
В обрій оперлись карби вершин...
Об хмари б'ються сині шпилі,
Ведуть розмову з небом святинь.

Та вабить їх світло покорне,
Супутники — зірки землі,
Як шепче збіжжя ішениць моторних,
Що блудять тіні в нивах ріллі.

7. 5. 1948

РЕВЕРАНС

В потьмарених очах далекий шлях:
Незнаний скарб зустрінеш, чоловіче.
Брилі комічні, аж бере ляк,
З металю серце: побачиш Беатріче!

Тамбур традицій у своїм краю,
Пісні Тиртея... цвіте утіха...
Вогняне море там зустрічають,
Брязки мечів: людей, як з міха.

Персосмагляві гуртом учвалом
До трону пруться вдивитись в чудо
Зваб шал, квіт-зіль завалом,
Віків убори аж в очах рудо.

Будень завмер... Бренькіт модерний:
Цісарське військо, шапки у пір'ях,
Мало софізму... Шуми ядерні,
Повисти флейт гласять безміря.

Всі, як близнята несуть болванки...
Наминки в тілі плечі з'їдають,
Зваба, як книга, піснь залипанки,
Натовп дивоглядь: свято складають.

Маріцебель в жезлах, і їх окови,
Владінь безмірних з ранніх століть...
На конях Валькерії купають підкови,
Похід вояцький минулих літ.

Спускаєсь Славна з гір, мов якір
Тересія срібноволоса в намісті молоді...
Реверанс низький для вас не в перекір
Оздаба фресок сяє в офарбі Жолуді.

8. 8. 1948

НЕРОЗЛУЧНІСТЬ

Бог дарував широкі груди,
Стан недоквітлий у лихим зморі,
Кроки нестерпні зустріти люди,
Щастя шукаючи в зеленому борі.

Та авреоля й отари хмар
Долю стулили з сумом ліхтарів...
Став горолазом. В грудях пожар
Смут виливає у власний спів.

Безмір часописів. В руках журнали...
Минають дні і ночі, як години
Ненасить книги лінок украли,
Щодня в зітханні, в безвісті родини.

Згонить оскому в скорботі тумба,
Дітям храню вечорів огні,
Колесом ходить довкола румба:
Кобзар ридань... мої убогі дні...

15. 8. 1948

СТУДЕНТ

Закутий у панцир перехресть
Мерзне у стінах і коридорі.
В далях майбутнє... Нервів шелест
Мрії єднає з темою покори.

Занурившись у книги ламу
Щоденно втома ширить чоло...
Сірий вже проситься з безтяму...
Кличуться сльози: подай скло!

Тіла сутулість магнетом літер,
Застої лімфи, хребта терпінь
Снага в офарбі барвних політер.
У реєстр стрягне — лишає тінь.

Строкатий шлях — часи учоби,
Ціна найвища твоїх років!
З тобою ходить крізь всі трущоби,
Під старість згадка, як цвіт маків.

29. 3. 1948

НАЗДОГІН

Час, як ягоди. Ворушиться люд.
Хто куди пускає в дію руки.
Летючи, птахи зеренце клюють.
Мов до гнізд вертаються десь круки.

У небі живім жайворонка спів,
Трепотання крил гулом роздає...
Краса отих нив, мов препишних дів.
День квітневий русло нам дає.

В золотих хлібах, як блакить горить...
Роси сгущують мандруючі зайці.
Пасма зелені — аж очі ятрить! —
Весняні гри, мов дитині забава у ляльці.

Наздогоном йде... фіялка цвіте...
Втому свіжить рух і ранні світанки...
Пастух вже йде, отару веде —
Повітря бадьорить груди коханки.

10. 2. 1947

ПОДІЛЛЯ

Медовий край. Сади Поділля...
Дністра будова й чари верховіть.
В галях горбків пташок свавілля —
Горить кохання в зажурі перепліть...

Холодним сонцем всіяний край,
З лиця сліди могил затерто...
Крики над руїнами й лай
Співає сум в степу відверто.

Сутінки гаснуть холодом скуті.
Міняють колір яблука винні.
Спогад про сяйво те на покутті:
Сиві недолі, сльози невинні.

Квітневим співом упнута шир,
В далекім світі голубі зорі...
Трьохгранне пасмо громади гір.
Стіна похмура стоїть в просторі.

Шрами незгоєні в очах,
Хрином обсіяне привілля,
Маки марніють у плачах —
Глядить притулку блудна неділя.

15. 6. 1948

БЕРЕЗЕНЬ

Залито простір сяйвом проміння,
В недузї гине останній сніг.
Обрії носять нове тремтіння,
Холод, сумуючи, підтягнув ніг.

Вергають круки: південь лишають;
Там надійло, іскриться гнів...
Верхи берези вітки вгинають,
Веселий гомін — вечірній спів.

В полях робота. Сади пишаться.
Мов на курорті слабенький рій.
Уперлось сонце, жінки тішаться
Про нив забули, ой Боже ж мій!

Грядки копають, зілля скородять...
Діти чекають чемно весні:
Бігом втомились, лица молодять,
М'яча копають гордо вони.

Нагріті води до неба прагнуть,
Та склали інший рід сполуки:
Як діти мрій мети досягнуть —
Признаки гурту... а не розлуки.

Жвавість весела лози вгинати...
Десь зеленіє вдалі озим
Душа вірує весну кохати:
Березень гордий, краса із ним!

1. 3. 1948

АРХИСІМ'Я

Як народиться він, чи вона,
У штаб богунки учвалом пригорнесь:
Все одно, де вона, як коваль до горна
Як є мати, до батька й не моргне.

Коли батько в сім'ю вносить кривду,
То дитина ще й окунем стане:
Як не лац, як не мань, відкриваючи правду
Не розтопиш його, не розтане!

Звахнувати попробуй до мати
Цілком надри в її обороні...
Будь безсилий — про це не питати —
Не допоможе в кишені й вагоні.

Батько так по ледь-ледь не чужий,
Не обсаджений поряд з сім'єю...
Хоч кишенька пуста, а держаться вікжей:
Мати горне і тішаться нею.

Батько туз, доплюсуй іще гонор,
Летять мигом повз вух обов'язки...
На очах то дискант, то тенор —
Радий слухать ще свіжої казки.

Зате суд оту правду боронить,
Не покурає батько дитини,
Жінка скарбу із рук не уронить,
Мужчин вовчих ніколи не кине!

1. 9. 1948

МОРЕ

Південь. Сонце уперлось. Море грас:
Вал за валом котяться гриви.
Щохвиль воно, годин не гас:
Крає далінь знаком на ниви.

У глибі дна кишить війна,
Рвуться у сіті різні в'юни,
Мрія у тузі... Тиша німа...
Чайки, як мати, плачуть вони.

Не спить баркас, утло пливе,
Гул роздає веслами плес,
Змагає носом об буйні гриви,
Тінь відає простір небес.

— Море, не грай! Стань хоч на мить!
Ждемо спокою, як діти весни...
Ти маєш час баркас залить!
— Відкрили пащі хижі лини.

Старий рибак сіть павтинить,
В обрій уперся вдалі маяк...
Кит на поверхні слиною пінить...
З берега чути жвавий галак!

15. 12. 1947

ДУМИ ЧАБАНА

В гірських шпильях з отарою
Розгадуєш од нудьги думи...
Пливеш туманом — хмарою
Ти — вождь святині там, Науме!

Співає, пісні, псалми набржні
Скудна кирея тілеса томить...
Душа розкута. Прірви підножні...
Благає, просить та Бога молити:

Спаси від потрясень і гроз
„Мою отару — щасливі душі!“
Оперся о кия, не жде погроз,
Вівчарка носить манірно уші.

У мхах каміння чебрик поріс:
Південні схили сховали роси.
Далеко хтось кладе покіс:
Краса-краянка розвела коси.

Спокійний божий чоловік,
Спитає, яке добро в житті знаходить...
Він каже: як би ввесь вік
Така година, як та мить, що сонце сходить!

5. 12. 1947

КВІТЕНЬ

Переліг скиб ломить занози.
Сині обрії забрали сльози.
Колишуть дзвони ширми небес

Дівча веселить важка коса,
Малин-намист юна краса,
Пісні дзвінки гостріше лез...

Ростуть коралі у морі дна...
Посвист дрозда затих за дня,
В пшениці грають синьоокі квіти...

Світанки свіжі спинили сон.
Розплела косу десь у вікон...
Квітець запах, у вишиванім діти!

6. 4. 1948

БУДИТЬ ВЕСНА

Ловлять бадьорість чари весни,
Співи косів в лісовій млі...
Ночі утяти. Короткі сни.
Промінь пожерла вогкість ріллі.

Бадьорий рух. Краса фіялки...
Латами сніг чекає смерти.
Шуми пірин криками галки,
Їх віщуванням — зимі померти.

Тугу огріто соняшним саявом.
Віття берези набрали ваги...
Щоки гарячі весняним співом —
Березня діти повні снаги.

В північних схилах слов'ячим кроком.
Бундюжить губи безстидний сніг...
Мороз світанком прощався з роком.
Линиться завць, в межі приліг!

В просторі свіжій птиці літають:
Десь глушить поле жайворонка спів.
Шумливі ріки пісні співають,
Мов навич сидять у полі нив.

Голками зелень скрізь виглядає...
Годин чекає десь борона:
Господар зяблю десь оглядає,
Що мить, що час, змінна вона.

1. 3. 1948

СВОЄ — НЕ ЧУЖЕ!

Як дзвінко співають вишивані квіти,
Самоцвітом гоять утомлене серце...
Палахтить кольорість мережею. Діти
Рум'яне обличчя молодять в відерце.

Серед гнучких верб садків, як той мід,
На канву спрямовані розмавні рожі.
Чари краси сяють, розтопили лід...
Напились водички корсаті полози.

Я хочу кохати ту моду єдину:
Намісто як важить, червоне сіяє.
Вишиваних квітів ніяк не покину,
Бо горне те рідне — у вічах палає!

СВІТ У ХОДОРІ

Де тепер вже розори!
Полин буйний, щавлем заросло...
Ні гроба, ні хреста: як те море
Зарівняло, де те зілля росло.

Вже нема на тім місці фігури,
Де старенька церквина стояла...
Розрівняло стародавнії мури,
Що старим їхня доля палала.

Спогад, як трава не гниє:
Він колишеться в зорім просторі,
Хоч яка йому смута не є —
Світ танцює і кружить в ходорі.

Вже й осліп той старий паламар,
Що ворухив там дзвони Різдва
Вже і дощ не летється із хмар:
Текла кров, як роса просякля.

5. 11. 1947

Я ТЕЖ ТАМ БУДУ

У глибі додолу ледве тиняеш...
В далі, як постаті мерехтять хрести.
Кришаста зелень гріб уквітчає...
Що за подія, що тепер не росте?

Колись були поля безкраї,
Котило бараном, немов по морі...
Жита-пшениці там і водограї
Гробами рябіється поле на горі.

Дорога цвинтар половинить.
Пострах бере серед темної ночі...
Журчання річки шумом лунить,
Мов умерший говорить — глядить в очі...

Це його розкоші із прикрасами.
Утиканий вишнями сумний сад.
Нема різниці між расами,
Стерчить із каменя хреста фасад.

З написом пам'ять свідчить над ним...
Чує спів птиць ранньої весни,
Душа з нетерпіння жде на спомин
Скромному роду серце тисне...

Цвинтар померших тіл комора.
Моління знак загробних скарбів,
Там усіх років, старі й дівчора,
Поділ вже зник вельмож і рабів...

1. 5. 1948

ПРОЩАЙ 1947

Похилий згорбився в дугу,
Кочмили з пейсами висять
Прощтрафувався, стратив вагу
Понуро всі в очі тобі глядять.

Хвальком хвалився ще в березні,
Додав всім куцям зайцям росту,
Поля й ліси підносив, в ті дні
Стави стали поверха мосту.

Он травень червень ледь-ледь змочив,
Голови підвели рожеві квіти.
Липень і серпень посмутив сичів —
Вуха опустили білесенькі віти

Квартал за кварталом суховій вишпорив,
За серце стискало господарю груди.
Забрав всю завзятість, до праці порив,
Скоротив кальорій скотини і люду.

Загадав собі рік ще нас всіх помочить,
Але стежка до гробу, як лента.
Вже смертю запахло, можеш відпочить,
Прощай, старче, прямуй вже на цвинтар.

30. 12. 1947

ЧОМУ МИ ЗВОДИМОСЬ

Козацькі сини, потомки Трясила...
Співаєм і славим синів Запоріжжя...
Де нас не посіяв, доля не носила
Еквадор, Канада, завулки Парижа!

Зсамарили мову; вигуки якутів
І польська вітчизна нам далась в знаки,
Учили ми строго московських редутів,
У боках сидять нам шляхетські панки

А чому ж не рідна, а йдеш до Каносу,
Навіщо позичка в сусідів панків?
Навіщо той гонор, чужий по голосу?
Канчуків не няньчмо, ні слів, ні знаків!

Софоклі козацькі... Вишита сорочка,
У вербах пісні бадьоро ревли...
О, це без дискусій: голубі крайочки
Та й магнет мінливий — у ріллі воли...

Ємен наш найкращий, його не плюгавте
Не стидно нам зватись Іван чи Архип!
Не справа зі знаком, зі змістом лягавим!
Чи то з православних, чи з католиків тип!

Родились з тобою під дахом з соломи
Зв'язала нас рідна українська мова,
Ми в силі співати хвалебні псаломи,
Не цуратись свого, вивчати все нове...

1. 9 1948

ДНІСТЕР

Коханий обрїй наліг на ліс,
Тисне додолу зеленого дуба...
З гірських шпилів несе на низ...
Склалась із рос річка сугуба.

Деся мила скважі, гірський рельєф,
Профільтрувалась, як роса чиста...
Прадід не тямив Гриць ні Олекса,
Скільки вже років веде Пречиста.

Прозорий потік летється з Карпат,
Збирає тисячі малих в дорозі...
На долі зветься Дністер-магнат,
Літом зелений, в січні в морозі.

Немов та вена західних рік,
Красиш там Захід України...
Той не забуде тебе повік,
Хто там родився, тямить до згину.

До Сходу магнет тебе тягне,
Берег — химерні твої кривульки...
Лани, проліси тебе облягли,
Сопух угару чуєш із люльки.

Ти бачиш всюди сади зелені,
Солов'я співи в твоїх гаях,
Вулики бджілок, листя кленові...
З плугом господар на полях...

1. 7. 1948

ФАНТАЗІЯ

З роком сварку має нічка сумна,
Щоб додав він ще світло одне...
Я стояв і дививсь до вікна,
Чи не блима хоч серп'я сумне.

Йдуть години і дні. Нема ласки!
Сліпа нічка у п'ятьмах тиняє,
Чує гадки від року і казки:
В мене світла на всю не хватає.

Пожалій мене рідний братавич!
Пішла нічка на низький поклін...
Відпусти мені світло каганець,
Як не чув ще сліпої проклін!...

Відчепись мене, сліпа крадійко,
Та покинь в мене світла просить...
В небі зірок дві сотні і трійка
Місяць вечір чи і ранок красить!

15. 3. 1948

КАМ'ЯНЕЦЬ НА ПОДІЛЛІ

Між-річчям, Буга Дністра —
Південний Захід України...
Покутник Кам'янець у вістрях,
Шість віків терпить він провини.

Яром обложений природнім —
Смотрич змиває камінь підніж...
В жовтій офарбі епос народній.
Боролись кров'ю ніж об ніж...

Ласий шматок заздрість задав.
Сади пахучі, немов той мід,
Зайдохів люд його посідав,
Сильні споруди ставив провід.

Скували в замки те боже місто,
Льва герби з написом на валі
Руйни предвічні того предмістя
Фортець турецьких, брами овалі...

Споруд залишки оброслі стіни
Обмиті потом наших дідів,
Пам'ять невдячна, багата істин,
Архитектурний стиль видів!

29. 6. 1948

ЗАЛІЗЯК

Вдалі десь чахкотня...
Мов котить воду водопад:
То гул — то стук, усе клеткотня,
В обрій упер з диму опади...

Він інкубації коротить,
Мов телефон дзвонить по нервах...
Чумацький шлях, він геть зуродить,
Крає поперек, гуде в нивах.

Потуга світу, заліза син,
Шаблонним ти шляхом ідеш
Огонь-мазюка разом із ним,
Вперед і взад ти все ведеш!

В народі заслужив повагу,
Знаєш не кепсько військовою муштру,
Не любиш жартів, ні вибагу
Носиш одержу відтінок в люстру.

Ти кінв рвучкий, чавун-звірятко,
Сумління деколи не маєш :
Заспить загойдане дитятко —
Взяти не хочеш... покидаєш.

5. I. 1948

ЛЮТНЕВЕ СОНЦЕ

Течуть річки в офарбі жовтоглиння,
Соплячна атмосфера плаче та й сльозить,
Завзятість глибока, немає сумління :
Напосні рови, темнобурі лози.

Де не-де загляне з холодної скважі...
Рослини зелені обманом повіті :
То стягне то пустить, то ще раз наляже,
Ґрунтові дороги вимішено, вбиті.

Лютневе проміння, що душ ворохобить,
Живить у шерстині недодохлу з'їдж,
На сонці нагрівшись скотину хворобить..
Підростки на мандри, за поясом ніж.

Деколи лютує в мене під вікном.
Треться він смачненько мені о загату
Вищирену травку зморозить багно.
П'ястки зацемли... і гонить у хату.

В міжзир'ї далекім що робиш місяцю ?
Гостри на погоду свої тупі роги !
Зима в передсмерті, тепло у нависю,
Завзята, як квітка, весна на порозі !

10. I. 1948

»ЩАСТЯ«

Поле все голе... літу вінець.
Стерчить колосся, від смерти утікло
Збирають вкоси сіна під кінець
З жовто-блакитних ланів все замило.

Щастя тікає... І лічу я дні...
Та, де б я натрапив на свою еліту !
Не спитьсья, бо тут простори чарівні !
Мені все вештанья по білому світу...

10. II. 1944

СОН ФАРАОНА

Затоптали дошкульство в паролі,
Як картоплі торішні збирали :
Мати в мовчанні ночі теж кропиву у льоді,
Бо Ярема й сусід гостювали.

Панас губи невживні у лісі
З рік столітні корони зібрали,
Чолов'яга комфортом у „зісі“...
Денну ренту у лайці згортали.

Дні весни, як голодної мами...
Та жагуча надія в високі шпилі,
А безкровний Панас згадав ями,
Блділице дітво, очі милі !

По-турецьки сидячи опухла стікає,
Мати варить при нім і нудьгує,
Те зажерливе сонце натякає:
Віщун скоро святочний закує.

Мелянхолія дивна і недоїдків кльока,
Схрестив руки Панас і година...
Смертно щокнув... Могила глибока!
Лемент. Без завіщань родина.

Ще і ще не пора, висказать, не хвилина..
Хто считає, скільки тіл у гробі?
Літ п'ятнадцять, як це не новина!
За провини земні — підказав твердолобий.

Те паркове село, не кирпате з роями...
Чан срібла, де мати родила...
Зсиротіли будинки краями,
Ті сюрпризи будяче котило.

До світлиць стежечки заросли
Ранків вечорів шумів чепурих,
Ті плодові садки не росли,
Вітрів слухали з поля понурих.

Водка в пляшках стоїть у ті дні,
Цвинтар там у коханні могил,
Брудю повен сутужні й кровві,
Вузловаті не діють з-під брил.

Авантурний похил долину у шибках,
Де схрестилися ручки в вереті,
Хворобливі корчі... залишилися шанки,
Голів не ймуть вони. Тридцять третій.
25. 10 1948

СКОВОРОДЯТА

Мов скифи заховались над потоком,
До півдня сонячного проміння.
Гуртуються під літнім оком —
Томить шлях сковородівське покоління.

В царині безчисленних горбків,
Серед ханці стирчить, мов маяк:
Носять жертви в каплицю скарбів,
Наче з пекла вернутись ніяк.

Пригадай, що забув ти кубло
Безмір жаль і ті щокви квіток,
Мов розірване серце... Чи лопло?
Хто кохає ту пару діток?

Хто садибу-садок обкопає,
Та зійдеться з родиною в кут?
Там солоні десь сльози втирає,
З дітьми мати виспівує смут!
3. 5. 1944

ВОЛОДИМИРОВІ

Застрахуватись не посмів Володимир
Метеором в бюлетень понав,
Жадібне тьохкання в сезон зими,
Безвольний творючі: останні па-па.

Прийняв доктрину ти від батька
Про твою чемність мені радо...
Чудо пісень, сумна пригадка
Зіль помарг, ти моя розрадо.

Кроками дит шаблонно зневагою;
Фама зі школи у тебе була...
Хотів посидіти над сагою:
Як би сучасна розмова ішла?...

Милих своїх згадай, не гордись,
Якщо ти і твій рід ще не вимер.
Не схиляй голови, чепуриє!
Споминаю тебе, Володимир.

1. 12. 1948

ПРИГОДИ

У ДЗЕРКАЛІ

Заріє аж страх! Волосся в носі...
Раненько в п'ятницю чуть-євіт.
Гребінь не чеше, мов мул у фосі...
Патлай залізаний, як кіт.

З ноги на ногу спішу в голярню
Застати місце у теплі.
Усе горить. Заля дзеркальна —
Жахом обняло очі малі.

Чекаю виклику до люстра.
Майстерно мигом голярі:
Но, мов у війську, завзята муштра,
Червоні й чорні в них кольори.

Між ними дамочки блондини
Кучерявий волос все до поладок,
Чуєш? Десь грають мандоліні!
Дотепний в кріслі сидить нащадок.

Дама підходить, в руках приладдя,
Дзвонить із рота чужий акцент...
Все незнайоме, інші уклади
Все зрозуміле в один процент.

Стригти пішло занадто гладко,
Замало мала ще морок:
Голять в зморщинах, ой моя матко!
Як би ще раз — не підходь ані на крок!

5. 10. 1947

У ГОСТЯХ

Пустивсь у мандри, як той блукар,
Ліз через гори, згонив оскому.
Без карти знав, як той буквар,
Як раз запахло колосками.

Серпневі дні. Хвилює обрій.
Косити-жати в полях хліба
Навик не зник носити в торбі —
А тут порожня моя журба!

Наголодавсь уже безміри.
Косити прошує у словака.
Коса мов друга. Немаю віри,
Чи вдру я штуку у земляка.

Направив косу, добре клепнув,
Обід зварила широкобедра...
Присів зі смаком та, як ковтнув:
Підперсь ми кисень — аж пошід ребра.

Ґрунт з каміннями, аж вогню креше,
Дзвін роздається — виблиски кіс.
Позаді мене господар чеше:
Хуга за мною! А пирій ріс.

Отак тобі, косарю, мандри
В знаки даються чужі краї...
Ревстр згубив, побачив Татри...
Ребра не мої, вирвавсь від зграї.

1. 8. 1944

У КУМАХ

День не короткий. Червнева горяч.
Після дощу веселка воду п'є.
„На гайдук“ в куми попросив кориш,
На душі легко, серце бадьоро б'є.

Я був господар не будьякий:
Кляча без клуба, як та приблуда,
Без помости візок легкий
Темпами тягне, як та верблюда!

Глухе безмоєтя. Дністер пудить.
В правобережжі он та каплиця...
З горбка до броду іду: гудить —
Сліди підкаже палиця Гриця.

Беру у право — кобила в ліво,
Магнет під верби, у яму пре.
Як лодка фіра... Серце вже вмліло.
Іду у куми! Дністер бере...

Ще чуть й „гайдук“: ой рідна мати,
Пускайсь у плав! Господь спаси!
Нікому й кума рятувати
Немов вже трупа вода несе.

8. 6. 1944

ШКОЛА

Юрко Гавриш, Мокрий Панас,
Галина й Пріська Мотовило
Зробили втіху раз для нас...
Компанія, аж любо мило!

Кермач зі стажем вже великим...
Розсілись парами в баркас...
Регочуть. Радість, аж видно клики,
Підвели справу під перший клас.

Все далі й далі в відкрите море
Берег сховався за горизонт,
Було спокійно: не в думці горе
Води в баркасі: хоч давай зонд.

Туманом ложить, як ніч німа
Лавами стелить його в просторах,
Чахне та радість у керма
Жах-метушня бере в нічпорах.

Гриви качас... Шумують води...
Мов по вибоях сани в уклон,
Кидає клапті та тупить ходи,
З півночі тягне свіжий циклон.

Нема утіхи. Вже крики смерти...
Черпають воду; усі як хлющ
А Панас Мокрий радий померти
Галині й Прісці: Очі заллющ!

4. 10. 1947

ЧИМАЛА ЗУСТРІЧ

Молодість... Між люди кортить —
Побачить шляхетність кучеряву,
Зустрітись з тандитою, яка муркотить,
... Сидячи під мостом дірявим.

Хотів стати письменним, як дяк,
Охота забрала носить окуляри —
На гріх відірватись мені, аж ніяк,
Припняли дідівські футляри.

То мати перечить, що дід незмагає,
Відстає вже липі кора,
Тварин поглядіти батько умовляє,
А тут вже у світ тикати пора.

Не знав про те лихо і рід,
Як склав у наплечних усі фінтиключки,
Стропом переліз на котячий хід:
Пускаюсь у світ „на падлючки“!

На третій півстанок мені вісімнадцять,
З наплечника капа, так потом просяк...
Зустрів односельців осіб кільканадцять,
Як персь у дорогу прибуду бурсак —

Ледве на півстанок потяг у-ху-ха!
Неначе морфіна попала,
До себе промовив: вже все чепуха!
Отут мене доля шукала...

Мерехтіня груб. Вокзал під дахом.
Народу тьма-тьмуща гряде.
Зі мною зустрівся сусіда Пахом,
З роботи додому ногами плете.

Пи́таю Нагорну: адреса в руках.
Трамвай немов вихор несе.
Шумить гуркотіння... Усе у рухах —
Чади́та дими повітря сосе.

До горба рушаю, а еонце пече...
Рівняю місцевість своєї країни,
Спішу до закладу, аж з мене тече,
Бо тут ще не було моєї торбини.

Почалась бурхлива знайомість в очах,
Є скромні, гонорні, занадто зухвалі,
А я каменів, як гіпс в кирпичах —
Ті виблики мод! Зрачки небували!
5. 8. 1947

ПЕРЕФАРБУВАЛАСЬ

Ще тому рочок, яка ж препишна
Бундюжила в офарбі губи...
Цокіт штіблетів, мов вітром вийшла
Очі вбирає, блищаться зуби.

Щоки рум'яні, шнурочком віі,
Важка коса голову клонить.
Неслась гонором попід зори —
Вираз неясний слова бурбонить.

Шукає щастя десь попід зорі,
Криві шляхи бере як право...
Дорогу стелить собі угорі,
Розпуста пахне, а каже: браво...

Манірність пезла. Доля упнута
Спростила гонор, чужа усмішка:
В мішок діравий серце замкнуто
Нема притулку, де ставить ліжка.

Без кута бідна, як сиротина,
Та кинута у кут пропасть;
Під боком плаче мала дитина,
У сні не снилось таке їй „щастя“!

23. 1. 1948

З ДИТЯЧИХ СПОГАДІВ

Похмурий день. Надвисла хмара,
В далях десь громом гуркотить...
Нам не сидиться — підносить мара,
Наводить сум. Сова пихтить...

А хлопці — бахурня у лісі:
Спокійно дереву не дасть рости...
У карти грають у пролісі
Чіпляють з віття собі хвости.

Лазять по скелях, а з них по грабах,
Хилять від верху аж до низу...
Кора відстала уже на дубах,
Гора вже гола, пиляка з хмизу.

А я спокійний і слимачка боюся,
Бо він часами виставить ріжки.
На боці став собі: дивлюся,
Тягаю з торби піріжки.

Цікаво з'їхать! Дивлюсь у височінь...
Немов пілот до низу з гонких дубів,
Но шумом чути листя шелестінь,
А я вагаюсь, шкодную ребер та зубів.

Вагавсь-вагавсь... Нема терпцю!
Хоч раз пірнуть з гори до низу...
Та як пірнув, вірвавсь ланцюг,
Над оком шишка, шапка у хмизу.

5. 10. 1947

СКУЛЬБАЧЕНИЙ ФЛЯК

Червневий південь. Простір смалить.
Вітер не котить по житі хвиль.
Вже кілька днів як в кітлі варить,
Запах завмер пахучих зіль.

Тварини ранком паслись з росою —
В хливи занурились, немов під хмари.
Косар сидить в межі з косою,
Чабан під берег зігнав отари.

Я без охоти; сусід покликав
Освіжить тіло. Біжу додолу.
На бережку довгенько хникав,
Уплав пускаюсь разом й Микола.

Предвічний став. Глибінь-яруга.
Поважно плавають — вода не шутка...
Душа бісова шпурнула друга
Упхнув зненацька у тім'я хутко.

Добре дивитись — збоку сміятись,
Коли заплили в голову дури...
А як же мені вже й рятуватись?
Берег яруги: як стіни мури.

Раптом ударив о дно ногами,
Разів ще кілька гулькнув до верху,
На серці втома, знеміг руками,
Світ вже жовтенький, зір у померку.

Друзяка бачить страшну пригоду...
Із сил, що міг, почав горлати.
Стукнуло в дуру, що зробив шкоду:
Мусиш друзяку порятувати!

До ставу збіглось людей пів сотні,
Лізуть в безодню мене шукати:
А я в безодні лежу самотній...
Беруть за чуба хутко таскати.

Отак то є з дурнем купатись,
Серце замучив та зазнав ляк:
Не стало часу з світом прощатись,
Ноги потяг, скульбачений фляк!
9. 10. 1948

ЗУХВАЛИЙ МОРЯК

Липневі спеки. Іскристо промінь палить.
Подиху свіжого ані чуть.
Півднева річка у море смалить.
Що не зустрине йдучи в путь.

Крутить колеса турбін підлеглих,
Засуха голову крутить, що не в масть...
Проклонів вчуєш з її причин померлих
Риба живиться ними, відкрила пасть.

А тут вже страхом огортає,
Як попав моряк Рутин на баркас,
Від ляку слину він ковтає,
Валами котить на Кавказ.

Із ним погана пригода сталась,
Хоч лопне, воду іно черпай...
Та керуй веслами, забудь зухвалість,
Чуб шапку зносить, а ти махай!

Рутин бачить, що душа на волосині
Серце забрало йому в охалку,
Вже не побачить коханої Рутині
Дунав на берег... Шу-шур в багно!
[Загубив шапку.

От і пригадав герой моряк
Рубця сухого: штани крутить...
Море страшне не було так,
Багно страшніше, як в голові мутить.
7. 7. 1947

БАДЬОРИЙ ГОНОР

Гонор... занадто справа шорстка...
Якщо ще молодість приклучиш —
Без окулярів глянеш: не варто й п'ятака,
Но по звичаю мене з тобою лучить.

Дехто з нас відзначається чим:
Один виконує майстерно свій фаш,
Декого тягне до грубих Ем,
Забув домашній свій мотлах.

Усі основи псує гонор,
Серпе мучить він до смерти...
Ворушить гонор вечірній гамор—
Скромність від жаху мусить померти!
10. 9. 1947

МАНДРИ

Зібрались в мандри. По пахи сніг.
Пси, як з упону: усе вперед!..
Захарко-дядько не чує ніг,
Мисливські чоботи б'є у кредит.

А я помічник, молод лагідний.
Дробовичок тягне ми руки,
Тут не зустрине будь-що негідне!..
Широкі мрії завдали муки.

Шляхетно ступнями ступаєм,
Вбиваєм всипану стерню,
Поля-проліси серцем кохаєм,
Шлунок гуркоче: подай меню!

Нам догори дичі згори...
Рознеслась мрія, пропала штука.
Зникає слід, скалки з кори.
Торба порожня, не вбити й крука.

Низом тиняю. Булькоче річка:
Качка від ходу аж стрепенулась,
Із рук упала мені дробичка,
Завмерло серце, спина зігнулась...
12. II. 1947

ДОСТУПНИЙ ФАХ

По набоженстві в неділю рано,
Мов бджоли в вулик сунуть — грачі:
Нечоси, латані і рвано
Грають у карти — не в м'ячі.

Очко! Горлає сліпий Пилип...
Чому не стук, лиха година!?
Мов прикував, до місця вплип
Не зжене буйний, ні хуртовина.

Одіж програв, та карт не кине,
Мін добирає, на очах сльози,
Нікотина з легнів йому лине
Остались ріжки, одні занози...
17. II. 1947

АХ І ТИП

Хвилястий чуб. Сивина молодість пеує,
Подвійно двадцять тих божих літ...
Довге обличчя суворий вид сує,
Блищать зіниці вже півстоліть.

Кирпаті брови, віі угорі
Підперли мозок прямолінійні
Бокам розложені два рупорі,
На чолі зморшки гармонійні.

Мов картоплина ще й кручком ніс
Над западвинами худих щок,
З металу млин усе переніс
В тунель магнетом чималий шок!

Два схили з'їхались на клин
Заложені в основі твару,
Маєш мороку через той млин...
З нього ні грошей — ні товару.

30. II. 1948

НОВОРІЧНА ЗГАДКА

Тихі шамотання, терція уплута.
Орнаменти снігу від низу до верху.
Рівноважить космос, морозом окута!
Чарівне дзиркання в обличчі келиху.

Репетитор лісу сує і кантує
В безсмертнім уборі гуде в унісон
Стіг ялинки гарний, з дзвінком колядує.
Спіралі мінливі у смерек-сосон.

Дзвонить громозвучно, що нині вночі
Старець приодігся, тікає той Рік.
Рум'яні обличчя. Сіяють стосвічі.
Зустрівшись, здоровить золот — Новий Рік

День новий кантує золоті хвилини
Змін за рік чимало розкажуть брати:
Цілуються сестри і діти родини
Вина із комори на стіл принесли.

Згадай рідну нььку і свого Данила
Як стояв у церкві, з вусами Павла.
У полум'ї згарищ доба не спинила.
Літа утікають. І попелу мла.

Могутніх тих формул золотять уписи
Гуляючий полем і хати роздуб
Зогняли ті руки, що писали риси
Лишень сон присниться, мов вихор продув.

30. 12. 1948

З М І С Т :

Читачам 3

ПРОЯВ

Жовтень	7
Листопадові хвили	8
На порозі жнив	9
Заморська січ	10
Серед травня	11
Ягідка	12
Квітневі ранки	12
Колоситься	13
Після дощу	14
Великі дні	15
Під опікою линня	16
Вечірні принади	16
Моя бесідка	17
Реверанс	17
Нерозлучність	19
Студент	19
Наздогін	20
Поділля	21
Березень	21
Архисім'я	22
Море	23
Думи чабана	24
Квітень	25
Будить весна	26

Своє — не чуже!	27
Світ у ходорі	27
Я теж там буду	28
Прошай 1947	29
Чому ми зводимось	30
Дністер	31
Фантазія	32
Кам'янець на Поділлі	32
Залізяк	33
Лютневе сонце	34
„Щастя“	35
Сон фараона	35
Сковородята	37
Володимирові	37

ПРИГОДИ

У дзеркалі	41
У гостях	42
У кумах	43
Школа	44
Чимала зустріч	45
Перефарбувалась	46
З дитячих спогадів	47
Скульпбачений фляк	48
Зухвалий моряк	50
Бадьорий гонор	51
Мандри	51
Доступний фах	52
Ах і тип	53
Новорічна згадка	54